

Екіншілік иммундық тапшылық жағдайлар

Екіншілік (журе пайда болган) иммунды тапшылык жагдайлар дегешміз — *иммунды жүйеге турлі зацымдардын эсер етуінен калыптасатын клиникалык иммунологиялык синдромдар. Екінші иммунды тапшылыктар иммунды корганыстын арнайы жэне/немесе арнайы емес факторларыныц мөлшерлік жэне функционалдык көрсеткіштерінін айкын жэне туракты төмендеуінен сипатталады.*

- . Екіншілік ИТЖ калыптасуына себепкер келесі факторлар
 - физиологиялық; (жасқа байланысты) факторлар;
 - ауруға шалдығу;
 - ятрогендік факторлар;
 - экологиялық; факторлар;
 - Өмір салтының қауіп факторлары.

• *Физиологиялық, (жасқа байланысты) иммунды тапшылықтар* дегеніміз - иммунды жүйенің күрделі физиологиялық өзгерістерінің кезеңдерінде (жас балалық; шәк, жас өспірімдік кезең, қарттық кезең, жұктілік сияқты) пайда болатын иммунды жетіспеушіліктер.

- *Баланың туылғанынан үш жаска дейінгі кезең - иммуно-адаптивті кезең деп аталады.* Бул кезең, иммунды жүйенің орталық және шеткері мүшелерін функционалды жетілмеуімен сипатталады. Иммунды жүйенің пісіп жетілуі, оның қызмет етуін реттеу механизмдерінің қалыптасуы кептеген, сонын ішінде жұқпалы, антигендермен әсерлесу жағдайында өтеді

Ауруларға шалдығуы

- Екіншілік ИТЖ әр турлі табиғаты бар аурулардың нәтижесі ретінде калыптасуы мүмкін.
- Ең жиі екіншілік ИТЖ себебі болып жукпалы аурулар келеді
- Әр жедел жукпалы аурудан кейін 1 айға созылатын транзиторлық иммунды тапшылық пайда болады. Осы мерзімге, әдеттей, балаларға вакцина егуге тыйым салынады.

- *Бактериалдык жупалар* (туберкулез, мерез, лепра, пнев-мококктык, менингококктык, стрепто-және стафилококктык және баска жупалар).
Туберкулездин ауыр турлерімен наукастанган ауруларда Т-лимфоциттердин саны курт темендеп кызметтері тежеледі

Вирустык жукпалар:

- жедел (кызылша, кызамык. грипп, паротит, жел шешегі, жедел вирустык гепатит);
- персистенциялаган (жеделасты склероздаушы панэн-цефалитпен эсерлескен кызылша, В гепатитінің созылмалануы, ушык);
- туа біткен (цитомегаловирустык инфекция, кызамык);
- иммунды жүйенің вирустык жукпалары (ЖИТС, цитомегаловирустын жукпа, жукпалык моноклеоз).

Ятрогендік факторлар

- Екіншілік иммундытапшылықтардын калыптасуына ятрогендік факторлар да катысуы мүмкін. Оларга, біріншіден, *дәрілік препараттар* жатады.
- Кептеген эксперименталды жұмыстарда және клиникалық тәжірибелерде цефалоспориндік және фторхинолондық тізбектін *антибиотиктерінің* левомецетиннің, стрептомициннің тетрациклиннің, туберкулезге және саңыраукулактарга карсы антибиотиктердің *иммунды депрессиялык* әсері табылган.

Қолайсыз экологиялық факторлар

- *Химиялық заттар (ксенобиотиктер)*, олардың саны 4 млрд жуық (оның ішінен тұрғындар 63 мыңын күнделікті өмірде пайдаланады), организмге кіріп әртүрлі бузылыстарды шақыруы мүмкін. Оларға: жалпы токсикалық және жергілікті тітіркендіргіш әсер, эпителий десквамациясы, бронхоспазмдар, микроорганизмдердің механикалық тосқауылдардан өткізгіштері жоғарылауы жатады. Олардың көптеген саны иммунды жүйенің функцияларын басады және екішілік иммунды тапшылықтың қурылуына жағдай жасайды.

Химиялық заттар	Иммунотропты эсерлер.
Пестицидтер	ТерініН бактерицидтік қасиетгерінің басылуы. Нейтрофилдердің фагацитарлы активтігінің тежелуі Т және В лимфоциттер санының азаюы. Иммуноглобулиндер продукциясын қысқарту. Циркуляциялаушы иммунды комплекстер концентрациясының жоғарылауы.
Қдоамында фосфоры бар қосылыстар.	Т -және В -лимфоциттер , макрофагтар санының азаюы. Иммунды жауаптың реттелуінің бұзылуы. Т -лимфоциттердің функционалды активтігінің басылуы. Жүректе қарсы бейспецификалық қорғаныстың төмендеуі
Нитраттар мен нитриттер.	Гуморалды және жасушалық иммунитет көрсеткіштерінің төмендеуі. Спецификалық антиденелердің түзілуінің төмендеуі, нәруызды және майлы дистрофия, бауыр амилоидозы, кекбауырдың микроциркуляциясының бұзылуы.
Қуыртпк ангидрид, бейзолдың, күкірт қышқылының буланулары, қорғасын қышқылының қышқылдануы.	Фагацитарлы активтігінің тежелуі Гуморалды және жасушалық иммунитет көрсеткіштерінің төмендеуі. Респираторлы жүйелермен аурудың жоғарылауы.
Ауыр металдар (қорғасын, мырыш, кадмий, бериллий).	Бейспецификалық резистенттілік механизмдерінің тежелуі Аллергиялық реакцияларға алып келетін себеп болатын иммунды жүйенің реттелуінің бұзылуы. Нейротоксикалық, гепатотоксикалық. Гемопөз бұзылыстары.

Омір салтының қауіпті факторлары

- Тамақтану жетіспеушілігінің аздап болуы иммундық реактивтілігінің терең бұзылыстарын шақырмайды. Бірақ созылмалы нэруыз - калорийлік жеписпеушілікте фагацитоз активтілігінің темендеуі байқалады, комплемент жүйесі мен пропердин жүйесінің нэруыз синтезі темендейді, антиденелер синтезі тежеледі, перифериялық қанда Т және В - лимфоцитгердің және олардың субпопуляцияларының саны азаяды, жетілмеген жасушалар саны улғаяды.

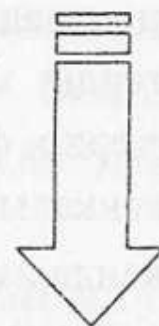
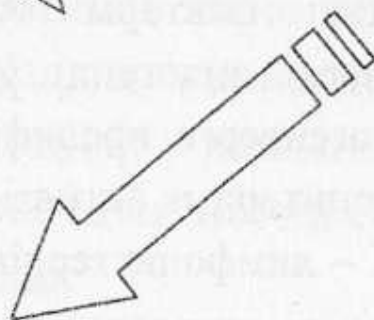
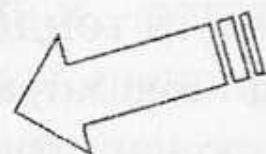
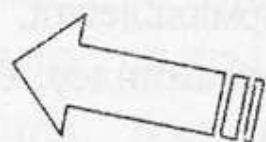
Екіншілік ИТЖ - дың пайда болуына
темекі шегу, маску немдік және
нашакорлық улкен эсер етеді.

- Кептеген зерттеулердің нәтижесінде иммундық жүйеге темекі шегудің өте зиянды екені дәлелденген. Өйткені темекі шеккен кезде цитотоксикалық лимфоциттердің қызметтік активтілігі барынша тежеледі Темекі шеккен адамдарда катерлі ісіктердің пайда болу жиілігі (миелоидты лейкемия, еріннің және ауыз қуысының катерлі ісіктері, жатыр мойынның катерлі ісігі және т.б.) жоғарылайды. Олар вирусты жұкпаларға, оның ішінде ЖИТС - жұкпасына да жиі шалдығуы мүмкін.

АКТГ бөлінуін ынталандыратын гипоталама гипофизді жүйенің шамадан тыс активтелуі.

Бүйрек үсті қыртыстың кортикостероидты гормондарының өндірілуінің жоғарлауы

Иммунокомпетентті жосушалардың рецепторларына әсер ететін және нейропептидтер өнімін ынталандыратын кортикотропин – релизинг факторының (CRH) бөлінуін жоғарлауы

Шеткері лимфоидты ағзаларда катехоламиндер шығарылымың жоғарлайтын симпатикалық жүйке жүйесінің активациясы

• НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!!!